І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 110. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЧЕРВНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JUNE 10, 1959 No. 110. РІК LXVI.

НАЙВИЩИЙ СУД ПІДТВЕРДИВ ПРАВА КОНҐРЕСУ І СТЕЙТІВ ДОСЛІДЖУВАТИ ПІДРИВНУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Вашинґтон. — На своїй сесії, відбутій у понеділок дня 8 червня ц. р. Найвищий Суд ЗДА розглянув кільканадцять переданих йому на остаточне вирішення справ, дві із яких стосувалися прав Конґресу і стейтових леґіслятур переводити переслухання в справі здогадної підривної діяльности. В обидвох випадках Найвищий Суд підтвердив ці права більшістю голосів, відкидаючи із цим усі відклики від рішень Апеляційних Судів. В першій справі, що її предметом був відклик Ллойда Беренблатта від засудження за образу Конґресу Найвищий Суд 5 голосами проти 4 вдержав у силі цей засуд, стверджуючи, що палатна комісія для розгляду справ проти-америк. діяльности мала право перевести переслухання Беренблатта за здогадну підривну діяльність. Беренблатт був інструктором Вассар Каледжу і був переслуханий в 1954 році згаданою комісією про його зв'язки з комуністами і з комуністичними організаціями. Відмовившися тоді від відповідей на поставлені йому питання, Беренблатт був засуджений за образу Конґресу на шість місяців в'язниці і на 250 долярів грошової кари. Апеляційний Суд цей присуд підтвердив, але Беренблатт зробив відклик до Найвищого Суду, який доручив тоді перевести поновний розгляд справи, після чого справа вернулася знову на розгляд Найвищого Суду. За вдержання присуду заявилося тепер 5 суддів цього суду під проводом судді Джана Маршала Гарлана, до якого приєдналися судді Фелікс Франкфуртер, Том С. Кларк, Чарлз Івенс Віттакер і Поттер Стюарт. Проти цього вирішення заявилося 4 судді Найвищого Суду, а саме судді Гюґо Л. Блек, Вільям О. Даґлес, Вільям Дж. Бреннен, Юн. та Найвищий Суддя Ірл Воррен. У вирішенні Найвищого Суду, яке є остаточним і від якого нема вже відклику, стверджується, що хоч й окремі ділянки публічного життя є охоронювані Конституцією, то все ж таки уряд має право самозбереження й оборони перед комуністичними атаками і Конґрес зобов'язаний досліджувати всі спроби підривної діяльности, навіть і тоді, коли немає ніяких речевих доказів в тій чи іншій справі. — Подібне рішення і тією самою кількістю голосів прийняв Найвищий Суд теж і в справі д-ра Вільяма Апгавза, „пацифіста" з Ню Гейвену, Конн., засудженого за відмову виконати вимогу нюгемпширського генерального прокуратора, а саме подати йому списки учасників курсів і доповідачів в одному із літніх інструкторських таборів в Олбані, Н. Г., де був організований Апгавзом комуністичний вишкіл.

ПРЕЗИДЕНТ ВІТАЄ НОВИХ ЧЛЕНІВ УРЯДУ

През. Айзенгавер вітає в Білому Домі нового заступника секретаря оборони Томаса С. Ґейтса, юн. (праворуч і нового секретаря фльоти Вільяма Б. Франке.

На Сицилії перемогли християнські демократи і комуністи

Рим. — Найбільша з чотирьох італійських автономних областей острів Сицилія з 5 мільйонами населення, перевела в минулу неділю місцеві вибори, у висліді яких виявилась знову тамошня сила двох протилежних партій: — найбільшої і керівної в цілій Італії консервативно-поміркованої і прозахідньої партії Християнських демократів та комуністичної. Комуністи здобули 21 мандат — на 1 більше, ніж мали раніше, а їхні поплентачі, ліві соціялісти Пієтро Ненні здобули 11 — теж на один більше, ніж раніше. Зате християнські демократи, які йшли до виборів із самостійною листою, осягнули 34 мандати. Вони вправді втратили 3 мандати з попереднього стану посідання, але це сталося внаслідок розколу в їхній партійній організації на Сицилії, де популярний і амбітний землевласник Сільвіо Міляццо відколовся від Християнсько-демократичної партії і створив власну партію Сицилійської християнсько-соціяльної унії, яка здобула 9 мандатів. Цей льокальний амбітник оперся на всі опозиційні групи супроти власної недавньої Християнсько-демократичної партії і правив в Сицилії, залежний однаково від комуністичних, як і нео-фашистських і монархістичних голосів.

Перший успішний лет літака-ракети Х-15

Мюрок, Каліф. — 8-го червня відбувся перший успішний лет літака - ракети Х-15, якою, можливо, полетить людина в космічні простори. Цей літак - ракету вивезли при допомозі „матірнього" літака Б-52 на висоту 7-ох миль, і звідтам спустили над пустинею Моджев. На літаку -ракеті Х-15 був пілот Скотт Кросфілд, який контролював спад вниз цього літака - ракети, що мав би летіти зі швидкістю 4,000 миль на годину на висоті 100 або й більше миль, це значить на межі космічних просторів. Це була дуже критична хвилина в історії цього проєкту, який досі коштував 120 мільйонів долярів. Перша проба була успішна, і інженер - пільот Кросфілд є з неї вдоволений.

ЗАХІД З'ЯСУВАВ СОВЄТАМ У ЖЕНЕВІ СВОЄ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ БЕРЛІНУ

Женева. — На бажання Совєтів три західні держави, репрезентовані на Женевській конференції міністрів закордонних справ, списали у формі меморандуму своє останнє становище в справі Берліну. Воно зводиться до таких 5-х точок: 1. Захід зберігає свої права в західньому Берліні за так званим окупаційним станом за договорами з 1945 року, 2. Захід і Схід хоче зменшити напруження в обширі Берліну через покликання до життя комісії, зложеної з представників чотирьох великих держав та самоуправних властей західнього і східнього Берліну. Ця комісія розглядатиме скарги проти підривної діяльности і пропаґанди, зголошувані обома сторонами. 3. Західні держави зголошують готовість устійнити висоту своїх військ в західньому Берліні за взаємним порозумінням. 4. Чотири держави мають заґарантувати повну свободу комунікації між західнім Берліном та зовнішнім світом. В цій справі має бути покликана з дорадчим голосом комісія, зложена з представників західньо-німецького і східньо-німецького урядів. 5. Це порозуміння має залишитись в силі аж до розв'язання проблеми з'єдинення Німеччини. Західні держави — підкреслюється в часописних звідомленнях — не зладили того меморандуму у формі ультиматуму, але з того свого становища не поступляться. Воно — за дотеперішніми познаками — для Совєтів не сприйнятливе і тому Женевська конференція тупцює на місці, не поступаючи вперед. Речник совєтської делеґації, Міхаїл Харламов, заявив, що треба брати під увагу закінчення конференції, яка, мовляв, зробила те „добро", що з'ясувала обосторонні становища та намітила „можливості порозуміння". — Таким крутійським формулуванням Совєти хочуть викликати враження такого „успіху" конференції, який виправдував би скликання конференції „на вершинах". На понеділковому закритому засіданні передано Ґромикові той меморандум. Він відповість на нього, мабуть, на наступному закритому засіданні, що його призначено на вівторок 9 червня у віллі державного секретаря Гертера.

В ПІТТСБУРҐУ СТВОРЕНО ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНС

Питсбурґ. — Минулої неділі, 7 червня 1959, тут відбулася окружна нарада представників Відділів УНСоюзу питсбурзької округи, на якій вирішено утворити постійну окружну організацію Союзових Відділів, яка б допомагала поодиноким Відділам в їх праці для УНСоюзу та місцевих громад. Наради відкрив і ними проводив головний радний УНСоюзу з Ембридж, п. Андрій Джула. Секретарював п. Микола Чередарчук. В нараді взяли участь урядовці 20-ох Відділів УНСоюзу та конвенційні делеґати, обрані тими Відділами, в числі понад п'ятдесять. Після прочитання правильника Окружного Комітету та дискусії над його постановами, приявні постановили утворити постійний Окружний Комітет з осідком в Пистбурґу та включити в нього 30 сусідніх Відділів У. Н. Союзу. Для дальше віддалених Відділів західньої Пенсилвенії запропоновано утворити дві менші округи з осідком в Форд Сити та Смитвил. До Окружної управи обрано: Михайла Шелеґеду на предсідника, пані Нетлі Сачко та Євгена Білінського на містоголову, Доналда Смереку на англійського та Миколу Чередарчука на українського секретарів, Михайла Шипінського на касира, Антона Василика на пресового й пані Марію Малевич, бувшу містопредсідницю УНСоюзу, на культурного референтів. З уряду ввійшов до Окружної управи головний радний Андрій Джула. До Контрольної Комісії обрано Павла Шпікулу, Ґері Дидева, Івана Малаховського, Йосифа Литвина і Григорія Тараневича. У зборах узяв участь головний секретар УНСоюзу д-р Ярослав Падох, який з'ясував потребу ті завдання окружних союзових організацій та намітив ряд ювілейних обов'язків Відділів, зв'язаних з 65-літтям УНСоюзу. Збори відвідав головний секретар Народної Помочі п. Михайло Дуткевич, який склав привіт та побажання розвитку УНСоюзові з нагоди його ювілею. Запитами на різні союзові питання, на які відповідав д-р Я. Падох, закінчилися ці успішні збори представників Відділів УНСоюзу західньої Пенсилвенії.

Українець доповідачем на конвенції канадійських науковців у Саскатуні

Саскатун, Канада (Б. К.) — Кожного року при кінці травня і з початком червня канадійські наукові товариства відбувають свої річні конвенції. Цього року вони проходять в Саскатуні і тривають від 26 травня до 15 червня. В них бере участь 26 різних наукових товариств. Цьогорічні конвенції відбуваються в рямцях відзначування 50-річчя існування Саскачеванського університету. Канадійська Асоціяція Географів була першою науковою установою, що мала свою конвенцію в днях 26-29 травня ц. р. На програмі нарад була теж доповідь д-ра Петра Воробія з Ріджайни, який говорив про основні зв'язки міських поселень у Саскачевані та їхню структуру. Її слухало 60 осіб, між ними професори різних канадійських університетів і географи, які працюють у федеральнім і провінціяльних урядах. Як відомо, д-р П. Воробій є управителем економічного і статистичного відділу Саскачеванського Павер Корпорейшен. Він належав теж у рр. 1954-56 до Королівської Комісії Дослідів Сільського Господарства в Саскачевані і причинився багато до успішности праць цієї комісії. Д-р Воробій, між іншим, є автором праці п. з. „Сервіс Сентерс", що вийшла в серії публікацій цієї Комісії як звіт ч. 12. Вона появилася друком у 1954 році і має 154 сторінки. Його аналізу засягу економічного району, який ґравітує до даного міста, прийнято як базу до адміністраційного поділу Саскачеванської провінції.

Англія за конференцію „на вершинах" в справі атомової заборони

Женева. — Англійський представник на конференції ЗДА, Англії і СССР у Женеві для справи припинення дальших атомових дослідів, Дейвід Ормсбі-Ґор, заявив, що він передбачує полагодження цієї справи щойно на найближчій конференції на „вершинах". Згадана конференція, яка розпочалась 31 жовтня мин. року, місяць тому, у зв'язку з Женевською конференцією міністрів закордонних справ, перервала свої наради і в понеділок 8 червня ц. р. відновила їх. Американським репрезентантом є Джеймс Дж. Водсворт, а совєтським Семьон Царапкін. Справою, на якій розбивається порозуміння, є питання міжнародної контролі штучних вибухів, що їх переводиться на дуже великій висоті, або під водою чи під землею, бо щодо вибухів у висоті нижче 30-ох миль, то можна контролювати їх розмірно легко і тому трудно переводити їх в тайні, зламавши міжнародний договір. Опозиція Москви проти ефективної міжнародної контролі поглибила підозру, що Москва в даному випадку теж наставилась згори на зламання договору. Англія, яка здавна підтримує ідею конференції „на вершинах", сподівається, що голови урядів дійдуть швидше до згоди в цій справі, як їхні репрезентанти, що мусять вічно комунікуватись з військовими фахівцями та своїми урядами.

Президент пропонує Конґресові збільшити висоту федерального заборгування

Вашинґтон. — 8-го червня президент Айзенгавер вислав Конґресові законопроєкт про збільшення дозволеної висоти федерального заборгування: з теперішньої постійної дозволеної висоти 283 більйонів до 288 більйонів долярів, і з теперішньої тимчасової дозволеної висоти 288 більйонів до 295 більйонів. Тимчасова висота федерального заборгування є важна до 30-го червня ц. р. і тому Конґрес мусить поспішити, щоб до того часу ухвалити новий законопроєкт. Одночасно Президент рекомендує Конґресові збільшити дозволені відсотки від федеральних бондів, які тепер виносять 3,25 відсотка до 3,75 відсотка. Президент вислав ще й третій законопроєкт Конґресові, в якому пропонує зовсім скасувати обмеження, згідно з яким уряд може платити тільки по 4,25 відсотка від нових бондів, які державна скарбниця випускає як короткореченцеві вартісні папери.

Вперше доставлено поштові посилки за допомогою керованої ракети

Вашинґтон. — Поштовий уряд по раз перший задемонстрував доставу поштових посилок при допомозі безпілотної керованої ракети „Реґулюс". Цю ракету випущено з підводного човна десь на Атлантику з віддалі 100 миль до побережжя Флориди, і в ній було 3,000 листів, які головний поштмастер Артур Соммерфілд висилав до високих урядів, членів Конґресу, членів Найвищого Суду ЗДА, в тому і до президента Айзенгавера. З Джексонвіллу на Флориді ці листи звичайними засобами перешлють до адресатів. Соммерфілд заявив, що ця перша спроба свідчить про те, що зроблено милевий крок в доставлюванні пошти, бо незабаром можна буде впродовж мінут і годин доручити поштові посилки, які тепер доставляють впродовж цілих днів. Листи були оплачені 4-центовими поштовими марками, на яких був за допомогою печатки відбитий рисунок „Реґулюса" і напис „Перша урядова ракетна пошта".

ЗАВЕРШУЄТЬСЯ ПІДГОТОВА ДО „ГОМОНУ УКРАЇНИ" В КАРНЕҐІ ГОЛ 21-го ЧЕРВНЯ

Ню Йорк. — Ще тільки півтора тижня часу залишилося до чи не найбільшої культурної імпрези цього сезону — співочо-танкового фестивалю „Гомін України", що його влаштовує Окружний Комітет Відділів УНСоюзу з нагоди 65-річчя цієї організації та який відбудеться в неділю, 21-го червня, точно о год. 2-ій по полудні у репрезентативній залі Карнеґі Голл в Ню Йорку при 57-ій стріті і 7-ій евню. Тим то і підготова до цієї великої імпрези поступово завершується. Минулої неділі, 7-го червня, в залі Народного Дому відбулася одна з найуспішніших досі проб хору, що виконає вперше в Ню Йорку кантату покійного американсько-українського композитора Павла Печеніги-Углицького „Б'ють пороги" до слів Тараса Шевченка. Співові акомпаніюватиме симфонічна оркестра з членів славної нюйоркської фільгармонії, з якою вже підписано відповідний контракт. Кантата — це одна з наймогутніших українських композицій, а від її кінцевих хорових і симфонічних акордів „Слава України" малощо мури не здригаються. Хором і оркестрою диригуватиме п. Іван Задорожний. Цей же хор і оркестра виконують також український національний гимн „Ще не вмерла Україна", оркестрацію для якого виконав відомий наш сучасний композитор д-р Антін Рудницький. Це також чи не вперше на великій нюйоркській сцені буде виконаний український національний гимн в супроводі симфонічної оркестри. Імпреза почнеться, очевидно, виконанням американського національного гимну симфонічною оркестрою та солісткою, сопраном нюйоркської міської опери п. Марією Лисогір. На закінчення першої частини програми оркестра виконає прекрасну мелодію українського народного танку „Аркан". У співі кантати виступатиме аж 6 солістів: Марія Лисогір і Марія Боднар в сопранових партіях, Ольга Масаковська — альт, Лев Рейнарович і Мирон Кушнір — баритони та Юліян Духнич — тенор. У другій, фестивальній частині програми, інсценізація „Велика Ідея", приготована на підставі відомої Трилогії Богдана Лепкого, становитиме рямки і тло для великого фестивалю народних пісень і танків. Пісні виконає славний хор „Думка" під орудою мґра Л. Крушельницького, а танки найкращі танцюристи кількох танцювальних груп метрополії під проводом п. Івана Флиса. Ролю Мазепи в цій патріотичній інсценізації гратиме баритон мґр. Осип Стецура, що виконуватиме також сольові заспіви до включеної в інсценізацію оригінальної композиції покійного стрілецького композитора Михайла Гайворонського до слів Мазепи „Всі покою щире прагнуть..." Пісня кінчиться могутніми хоровими акордами: „Нехай вічна буде слава, же през шаблі маєм права!" Могутньою появою в інсценізації є таємничий „Дід", що закликає гетьмана Мазепу „двигнути цей камінь боротьби за національне визволення" та після якого Гетьман і вся козацька старшина складають присягу „чинити так, аби ми з жінками і дітьми своїми і ввесь край наш рідний з військом преславним запорозьким ні під царем, ні під королем, ні під ханом, ні під жадним ворогом нашим не загинули, лиш осталися вольними і незалежними од нині і до віку". Сильно драматичну ролю Діда виконує п. Павло Слободян. Режисером інсценізації є п. Степан Крижанівський, а загальним мистецьким керівником імпрези є п. Ольга Дмитрів.

Одна із сцен з інсценізації „Велика Ідея", виставленої вперше також в Карнеґі Голл, в 1949 році.

У програмі імпрези, як уже інформовано, передбачені також, крім короткого відкриття головою Окружного Комітету і заступником головного предсідника УНС п. Йосипом Лисогором та короткого святочного слова головного предсідника п. Дмитра Галичина, дві короткі промови: канадійського міністра праці дост. Михайла Стара, що є українського роду і бездоганно володіє українською мовою, та дост. Дюї Шорта, впливового асистента секретаря Армії З'єдинених Держав Америки.

Атракційність програми, як і загальні обставини складаються на те, що серед нашого громадянства не тільки метрополії, але й дальших міст і стейтів замітне сильне зацікавлення цією великою імпрезою. Інтересно, що багато батьків наших студентів каледжів та університетів замовляють білети не тільки для своїх дітей, але і їхніх американських друзів, щоб показати їм кращі зразки української культури. Білети замовляють для своїх американських друзів і знайомих також поодинокі громадяни. — Згідно з дотеперішнім станом речей, „Гомін України" може перетворитись у поважну маніфестацію вільної української культури, як і вільної української громади, що може мати далекойдуче значення в теперішніх обставинах так зв. „культурного обміну" між Америкою і Совєтами, який Москва намагається використовувати і фінансово і пропаґандивно для своєї підривної роботи. Білети на „Гомін України" можна набути в українських крамницях Ню Йорку „Арка", „Еко", „Сурма", в канцелярії п. В. Цюпи та в Адміністрації „Свободи".

З'єдинена Арабська Республіка закидає Англії інтриги проти неї

Каіро. — Командування збройних сил З'єдиненої Арабської Республіки повідомило про порушення повітряного простору тієї Республіки над Синайським півостровом двома ізраїльськими літаками. Їм протиставились — кажеться в єгипетському комунікаті — єгипетські стежні літаки, але скільки їх було — не сказано. Ізраїльські літаки відлетіли в сторону Ізраїлю, при чому один із них нібп був поцілений і пошкоджений. Водночас єгипетські власті повідомили про сутички на єгипетсько - йорданському кордоні. Єгипетська преса і радіо оскаржує Англію, що це вона інспірує ці протиєгипетські дії Ізраїлю і Йорданії, які не зважились би на такі виступи без англійської підтримки. Єгипетська преса добачує зв'язок між цими останніми інцидентами і поворотом короля Йорданії Гуссейна з подорожі до Америки й Англії, при чому вона приписує йому вислови, які вказують ніби на амбіції Гуссейна простягнути свою владу також на сусідні арабські країни.

В АМЕРИЦІ

● **У четвер, 11-го червня ц. р.** до Ню Йорку прибуде віце-президент Ричард М. Ніксон, який візьме участь у відзначенні 350-річчя з часу відкриття ріки Гудсон. В цій урочистості братимуть участь коло 300 визначних міських, стейтових та державних постатей, між іншими посадник Роберт Ваґнер і губернатор Нелсон Рокефеллер. Відділ моряків Другої Фльоти відбуде дефіляду, а кораблі тієї фльоти вишикуються біля мосту Вашинґтона.

● **Голова Об'єднаних Шефів Штабу** генерал Натан Ф. Твайнінґ 6-го червня залишив шпиталь Волтера Ріда, де 12-го травня перейшов операцію пістряка в горішній частині легені. Генерал ще коло двох тижнів має перебувати вдома.

● **Поліція в місті Сантіяґо, Куба,** 6-го червня заарештувала 12 змовників, які підготовляли повалення режиму Фіделя Кастра. У них сконфісковано зброю, амуніцію та інший воєнний матеріял. Того самого дня поліція відбила напад невідомих осіб, які пробували звільнити з в'язниць політичних в'язнів.

● **Відзначений нагородою Нобеля** д-р Джан Ф. Ендерс і д-р Семюел Кац з Бостону, Масс. повідомляють, що новонайдена вакцина для щеплення проти кору виявилася успішною, бо викликає всі вияви цієї недуги (плями, гарячку та ін.), але не спричинює самої недуги.

● **Часописи і радіовисильні** пригадали світові, що 6-го червня 1944 р. о год. 6-ій ранку відбувся висад союзних військ у Франції проти Гітлера, а через 11 місяців після того переможено нацистську Німеччину. Командантом союз. військ був тоді ген. Двайт Д. Айзенгавер. В інвазії брало участь 2,800,000 вояків, 4,000 кораблів і 15,000 літаків.

У СВІТІ

● **Американський амбасадор в ОН Генрі Кебот Ладж** написав різкого листа до Управи організації Доньки Американської Революції, яка прийняла резолюцію з рекомендацією, щоб Америка виступила з ОН. Ладж називає таку постанову „немудрою". Зате він солідаризується з резолюцією організації, щоб ЗДА не визнали комуністичного Китаю.

● **Уряд Греції** відповів на останню погрозу Хрущова в зв'язку із встановленням на території Греції американських ракетних баз. Хрущов заповів, що в такому випадку Совєти збудують свої ракетні бази в Альбанії. Грецький уряд звертає увагу на те, що й до цього часу совєтські бази з терену СССР загрожували території Греції. На вимогу Хрущова, щоб Греція виступила з бльоку НАТО, грецький уряд відповів, що вона не хоче в нинішній міжнародній ситуації опинитися в ізоляції і що, зрештою, це її внутрішня справа, яку зброю вибрати для своєї армії.

● **На шпигунській службі** Східньої Німеччини стоїть 12,500 аґентів — стверджує офіційне звідомлення, проголошене в Західній Німеччині. Останні подробиці про цю велетенську шпигунську організацію розкрив капітан Макс Гайм, шеф одного з відділів у східньо - німецькому міністерстві державної безпеки, який 16-го травня ц. р. втік на Захід. Внаслідок його зізнань заарештовано в Карльсруґе 21 особу, а 38 аґентів самі з'явились на поліцію, дізнавшись про втечу Гайма.

● **Букарешт святкує 500-річчя** свого існування. З цієї нагоди комуно - румунський уряд виготовив плян, який охоплює будову 100,000 помешкань, шпиталів, театру, цирку, шкіл, кількох штучних озер, а також 350-акрового зоологічного парку. Все це має бути довершене до 1965 року, але, мабуть, самі комуністичні проєктодавці не вірять у реальність свого проєкту.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДЕМОКРАТІЯ І ЛІДЕРСТВО

Давню і надзвичайно цікаву проблему — як помирити принципи демократичного устрою і думання з сильною індивідуальністю і конечністю безперервности проводу — зактуалізувала подія, що останніми днями сколихнула німецьким громадянством і голосним відгуком відбилася в усій світовій пресі. Західньо-німецький канцлер, 83-річний Конрад Аденауер, який 1-го квітня ц. р. погодився кандидувати на становище президента Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини), в минулий четвер відкликав цю свою згоду і заявив, що, з уваги на важку міжнародну ситуацію, рішив залишитися на становищі канцлера. Це рішення Аденауера заскочило навіть його найближчих співробітників ,як повна несподіванка. Воно поставило в незручну ситуацію провідну західньо-німецьку партію християнських демократів в зв'язку з президентськими виборами, що відбудуться 1-го липня ц. р. Кандидатура Аденауера заздалегідь перерішувала справу вибору в користь християнських демократів. Кожна інша кандидатура ставить вислід виборів під знак запиту з уваги на надзвичайно небезпечного контркандидата опозиційної Соціял-Демократичної партії, що користується в західньому громадянстві повагою і популярністю. У ще незручнішу ситуацію Аденауер поставив своїх колег із партійного проводу ,які стараються запевнити тяглість державного керівництва і державної політики. Саме з цих міркувань такі партійні керівники, як голова західньо-німецького парляменту д-р Евген Гестенмаєр, наполягали на Аденауера, щоб він перейшов із становища керівника екзекутивної влади на більш репрезентаційний пост президента держави, щоб не відчувалась занадто гостро зміна після відходу від політичного життя такої сильної індивідуальности, як він. Ці аргументи спершу переконали Аденауера. З західньо- німецької і західньо-европейської преси виходить, що він рішив відкликати свою кандидатуру на президента і залишитись канцлером не так з огляду на міжнародну ситуацію, як з огляду саме на спір за наслідство на становищі канцлера.

Читаємо, що Аденауер відразу пропонував, щоб на його місце канцлером став теперішній міністер фінансів д-р Франц Ецель, його 100-відсотковий однодумець у справах закорд. політики, зокрема щодо підходу до СССР, фінансово митної політики у зв'язку зі створенням 6-членного Спільного господарського ринку та суперечками з Англією і іншими країнами з-поза того бльоку. Провід Християнсько-Демократичної партії і широка західньо-німецька публічна опінія заявились за кандидатурою не Ецеля, а д-ра Людвіга Ергарда, що йому приписують головну заслугу такого господарського плянування ,яке привело Західню Німеччину до її нинішнього високого добробуту. Політичні приятелі Ергарда вплинули були на нього, що він відмовився кандидувати на президента країни і погодився стати на місце Аденауера канцлером. Ясно, що несподіване рішення Аденауера залишитись на канцлерському становищі поставило в дуже незручну позицію Ергарда, тим паче, що він дізнався про свою неначе дискримінацію Аденауером під час перебування у Вашингтоні, куди приїхав на переговори в справі американсько-німецької співпраці у ділянці міжнародної допомоги відсталим країнам.

У розгадуванні загадки, перед якою 83-річний німецький канцлер поставив своїх земляків і союзників, західні коментатори твердять, що головною причиною став тут острах Аденауера, чи після його відходу від державної керми на репрезентаційне становище президента не потерпить держава. Це можна розуміти так, що, з одного боку, Аденауер хотів би мати на становищі президента таку людину, яка була б йому слухняною, — з другого не довіряє Ергардові, як людині з власною думкою і волею. Саме тому деякі німецькі газети підкреслюють, що сила демократії у тому, що вона залежить не від одиниць, а від мудрости загалу, який корегує одиниці. Ясно, що опозиційні кола негайно покликались на свої давні закиди проти Аденауера, як ніби „диктатора". 270-членна парляментарна група християнських демократів прийняла до відома зміну рішення Аденауера ,але їх лідери приватно інформували пресу, що вони, при всій своїй льояльності до старого лідера та при всьому респекті до його хисту, що підніс Західню Німеччину з руїн на вершини її нинішнього міжнародного значення, стурбовані всією цією історією. Німці мають глибоке почуття державного патріотизму, а Москва своєю політикою цементує одностайний німецький фронт. Ім'я Аденауера — символ невгнутости супроти Москви. Але Аденауер має 83 роки. Демократія потребує теж сильних людей, амбітних і рішучих лідерів. І хоч великі індивідуальності родяться рідко, проте саме демократія сприяє виростанню їх, і демократія дає найкращу гарантію, що після відходу великих постатей і менші їх наступники вміють, як речники колективу, панувати над ситуацією.

НЕСПОКІЙ У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Минулого тижня в кількох країнах Латинської Америки мали місце спалахи, які можуть бути сиґналом великої небезпеки, що загрожує тому континентові. Навіть незначні заворушення використовує Москва на те, щоб підбурювати невдоволені маси і закликати їх іти шляхом комунізму, який, мовляв, розв'язує всі суспільні й політичні проблеми.

2-го червня в еквадорському надбережному містечку Портовієхо юрба рекрутів і озброєних цивілістів вбила і спалила армійського капітана, який знущався над молодим вояком, що внаслідок того знущання покінчив самогубством. Криваві заворушення перекинулися до інших місцевостей, а зокрема до міста Гваяквіл, в якому згинуло 24 особи. Уряд мусів оголосити виїмковий стан в цілій країні, бо злочинні елементи почали грабувати те портове місто, що нараховує 500,000 мешканців.

Як бачимо, у цих заворушеннях в Еквадорі не було якихось економічних чи політичних мотивів, але через два дні після того ,як вони вибухнули, московське радіо заявило в своїх еспаномовних авдиціях, що „демократичні сили" в країнах Південної Америки мають перед собою одиноку ціль — звільнити той район від „імперіялізму янків". В тих же радіових повідомленнях говорилося про те, що „еквадорські комуністи ідуть разом з народом".

Минулого тижня мали місце вуличні заворушення і страйк нафтових робітників у Колюмбії, де викрито змову, учасники якої збиралися висадити в повітря водогін в столиці країни — Боґоті, що мало бути сиґналом для скинення конституційного уряду. У Сан Павльо, в Бразилії, військо мусіло приборкати величезний натовп людей, що демонстрував проти зависоких коштів прожитку. В Перу сидять у тюрмі 42 опозиційні політики, що підготовляли повалення уряду. В Буенос Айресі, в Арґентині, військо мусіло заспокоювати вуличну юрбу, яка протестувала проти заклику президента Артура Фрондізі „затискати пояси, щоб рятувати вартість валюти".

В Нікараґуа відбулися бої між прибулими з Куби повстанцями і військами президента Луїса Сомози, якого в невтральних колах вважають за півдиктатора, а в колах політичних противників за диктатора. Як проти диктатора виступають противники президента Параґваю, генерала Альфреда Стреснера; який, щоб врятувати режим, розв'язав навіть льояльний до нього конґрес і заарештував провідників своєї власної партії, які були дещо ліберальніші від нього.

Як бачимо, причини неспокою в окремих південно-американських державах різні. Заворушення деколи відбуваються під гаслом проти диктаторських режимів (Нікараґуа, Параґвай), інколи неспокій починають самі диктаторські елементи, протиставлячись скріпленню демократичного режиму (Арґентина, Колюмбія), а деколи нарід зворохоблюється в протесті проти матеріяльних нестатків.

Але кожний прояв невдоволення народних мас використовують місцеві комуністичні партії, звертаючи його проти ЗДА, які, мовляв, в усьому винні, і треба тільки зліквідувати впливи ЗДА, щоб в країнах Південної Америки було все добре. Хитра Москва вже давно заявила, що вона буде всіляко протиставлятися тому ,щоб ЗДА в будь-якій формі співпрацювали із південно-американськими державами. Президент Еквадору, Камільо Понсе Енрікез заявив, що заворушення минулого тижня — це діло рук московських комуністів, і тому „треба негайно рятувати цю півкулю від комуністичної агресії".

Але в політичних і господарських колах здають собі справу з того, що замало поборювати комуністів, щоб запанував спокій в тому районі Західньої півкулі. Країни Латинської Америки, що здобули собі політичну волю, беруться за здобуття соціяльної і господарської справедливости. Отже, треба усунути залишки диктаторських режимів там, де вони існують (до згаданих вгорі держав треба ще додати Домініканську республіку), а опісля піднести життьову стопу населення, яке зростає в найбільшому у світі темпі. Боротьба за добробут в деяких державах Південної Америки почалася разом із поборюванням диктатур, але досі не дала вона належних вислідів, не осягнула стабілізації демократичного режиму, проти якого виступають і праві й ліві екстремісти (комуністи і пероністи в Арґентині).

Фідель Кастро своєю революцією на Кубі показав, що скинення диктатури — це тільки перший крок до осягнення загального добробуту. Покищо невідомо, чи правильний шлях обрав Кастро, але ніхто не може заперечити того, що для стабільности відносин у країнах Латинської Америки треба піднести життьову стопу населення. Кастро почав переводити соціяльні реформи, які конче потрібні і в інших латинських державах, але в способі їх переведення де в чому наслідує він комуністичних реформаторів.

Демократичні уряди в країнах Південної Америки не зможуть багато зробити для народних мас ,коли залишать старі соціяльні й економічні порядки. Це розуміють ЗДА, і тому в останньому часі чимраз більше цікавляться своїми південними ближчими й дальшими сусідами. Уряд ЗДА обіцяє дати до Міжамериканського банку понад більйон долярів на розбудову економіки латинських держав, бо знає, що добробут населення цих держав — це найкраща зброя проти комунізму, який не приніс і ніколи не принесе народам обіцяного щастя, як про це свідчить понад 40-річне панування комуністів в СССР, а зокрема на Україні.

Ю. Студинський

У НІМЕЦЬКОМУ СОЦІЯЛІСТИЧНОМУ КІТЛІ

Конґрес німецької соціялістичної молоді, який відбувся недавно у Франкфурті над Майном, тобто у великому торговельному центрі Західньої Німеччини, викликав сенсацію в цілому німецькому політичному світі, а в рядах соціял-демократичної партії не абияке затривоження. Партія СПД мусіла відпекатися резолюцій своєї молоді, бо вона нічого іншого не хоче, як практично впровадити зональний совєтський режим у Західній Німеччині.

Ця соціялістична молодь не вважає західнього світу вільним, бо ним, мовляв, керують капіталістичні трести. Вона виступила також проти німецької армії, яку бажає розв'язати. Її резолюції про об'єднання Німеччини майже однозначні із домаганнями, що їх у цій справі ставлять Ульбріхт і Ґротеволь східньо-німецькі квізлінґи.

Зараз по конґресі соціялістичної молоді скликано президію соціял-демократичної партії на різного роду таємні та публічні наради. В центрі тих нарад стояло питання молоді. Соціялістична верхівка таки добре налякалася лівого курсу молодих екстремістів і боїться, щоб цей курс не викликав національної, ба навіть націоналістичної реакції серед суспільства, тобто загалу виборців. Вправді до виборів ще дуже далеко, але вже тепер видно, як всі несоціялістичні партії використовують рішення молодих соціялістів.

Є вірогідні вістки, що німецькі соціял-демократи задумували поставити за 2 роки кандидатуру проф. Карльо Шміда перед виборцями на пост канцлера. Цей відомий соціялістичний діяч недавно заявив ,що, на його думку, німецькі виборці менше дивляться на партійні програми, а далеко більше на особи, які ці програми очолюють. У цьому добачує він і причини успіхів сучасного канцлера. Проф. Карльо Шмід є, як відомо, соціялістичним кандидатом на пост президента республіки, і після зречення Аденауера він має великі шанси успіху.

Але не тільки зі своєю молоддю мають соціялістичні провідники великі клопоти. Нещодавно німецькі соціялістичні журналісти були прийняті в Кремлі Хрущовим. Вони терпеливо слухали, ба навіть схвалювали лайку совєтського прем'єра на посадника Берліну Віллі Брандта, схвалювали й проєкти Совєтського Союзу щодо мирового договору, який мала б підписати Німеччина, власне дві Німеччини. Самого Хрущова титулували вони „товаришем", що викликало протести в правому крилі німецьких соціял-демократів.

У Німеччині помітна тепер сильна національна реакція, яка поширюється серед університетської молоді та різних кіл суспільства. Між публікою поширюються життєписи різних соціялістичних функціонарів, в яких підкреслюється їхню прихильність до комунізму. Ця національна реакція набирає дуже часто екстремних форм. Головно спостерігається її серед університетської молоді, а бій за цю молодь ведуть усі партії. На одному мітинґу ми чули такі слова: „Хто має університет, той у своїх руках матиме й цілу Німеччину". Покищо німецька соціялістична молодь є меншиною в організаціях студентської молоді Німеччини, але вона знаходить багато прихильників, може не з переконання, але з цікавости, в ліберальних середовищах молоді.

Юрій Таркович

СОВЄТСЬКІ ПОДАТКИ

Декілька років тому большевицька пропаґанда дуже голосно розтрубила на весь вільний світ, що в СССР знижено податки для низькооплачуваних категорій трудящих, а для найнижче оплачуваних податки зовсім скасовано. Чимало людей у вільному світі уважно прислухалися цим твердженням, а деякі навіть поважні газети повірили їм. На останньому з'їзді компартії Хрущов пішов ще далі: він прямо заявив, що реалізація його ґрандіозних плянів економічного розвитку СССР дасть совєтському урядові можливість „скасувати систему оподаткування населення в найближчому майбутньому".

Справа із зниженням податків належить до одної з найбільших і найбільш безсоромних брехонь Хрущова. Щоб краще зрозуміти цю справу, треба зазначити, що в обох випадках, в зниженні податків, переведеному декілька років тому, і заповідженому у найближчому майбутньому скасуванні податків, іде про пряму форму оподаткування, оподаткування заробітної платні, так, як це робиться тут, в ЗДА, коли щотижня перед видачею чека стягають з нас федеральні, а в деяких стейтах і стейтові податки. Отже, ці податки в СССР справді формально знижено, і Хрущову легко було б скасувати їх зовсім, хоч практично з такого роду зниження податків підсовєтська людина малощо скористає, а держава нічого не втратить.

В СССР таку маніпуляцію дуже легко провести тому, що прямі податки, про які йде мова, становлять менше як десяту частину всіх податків, які під різним виглядом, у формі непрямих податків, платить совєтський громадянин. Найбільшим податком ,який щодня мусить платити совєтський громадянин, купуючи будьякі товари чи продукти, є податок від обороту. Тільки ця одна форма непрямого оподаткування дала державі минулого року понад 300 мільярдів рублів. Цю форму непрямого оподаткування Хрущов може безконтрольно підвищувати, бо в СССР пересічний громадянин не знає, скільки державі коштує продукція того чи іншого роду товару. Відомо, наприклад, що на купівлі, продажу та перепродажу деяких харчових продуктів держава заробляє до 1,000 відсотків.

Є в СССР ще й інші форми оподаткування, як податки на кооперативи ,податки з колгоспів та багато інших. І ці величезні непрямі податки Хрущов не знижував і знижувати не збирається. Навпаки, з формальним зниженням прямого оподаткування, про яке так голосно кричить Москва, непряме оподаткування щорічно підвищується. У 1952 році населення СССР заплатило державі у формі непрямих податків .всіх родів 340 мільярдів рублів, але в минулому, 1958 році це приховане оподаткування зросло до 493 мільярдів. Отже, непряме оподаткування лише протягом одного року зросло на 153 мільярди рублів.

Цікаве ще одно порівняння, яке вкаже на те, що на т. зв. зниженні прямих податків, переведеному декілька років тому, Москва на ділі заробила, а не втратила. Так, пряме оподаткування дало державі, наприклад, в 1952 році 89 мільярдів. Потім прийшло хрущовське зниження чи частинне скасування прямих податків, і в минулому році всі роди цих податків дали Москві лише 67 мільярдів рублів. З причин зниження прямих податків держава нібито втратила на користь населення 22 мільярди рублів. Але, коли взяти до уваги, що непрямі податки протягом того самого часу зросли на 153 мільярди рублів, то фактично виходить, що держава заробила на зниженні прямих податків 130 мільярдів рублів.

Отже, сміливо можна припускати, що коли Хрущов зовсім скасує пряме оподаткування заробітної платні, то рівночасно він підвищить непрямі податки, передусім податок з обороту. І знову дехто з наївних людей повірить, що в СССР „жити стало краще".

Не можна оминути ще й того факту, що в СССР із заробітної платні стягається щонайбільше 13 відсотків податків. Так, наприклад, коли хтось заробляє на рік, 100,000 рублів (а таких багато є з-поміж комуністичної аристократії), то він платить лише 13,000 рублів податку. Зате в ЗДА чи в Німеччині високі заробітки оподатковуються аж до 90% загальної суми. Значить ,багатії в СССР платять куди менші податки, як багатії в ЗДА. Це — ще один доказ того, що в СССР багатому краще живеться, як в Америці, зате бідному в СССР живеться без порівняння гірше як бідному в ЗДА чи будь-якій іншій поступовій країні вільного світу. Ці голі факти повинні пам'ятати і ті наївні, які в останньому часі захоплюються „реалітетами".

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

У СПРАВІ „ФАЛЬШИВОГО РЕАЛІТЕТУ"

Редакційна стаття „Свободи" з 15 травня ц. р. п. з. „Фальшивий реалітет" викликає кілька застережень збоку людини, хоч трохи ознайомленої із справою, порушеною в тій статті.

Насамперед вражає тенденційне реферування тез доповідача, Я. З. Пеленського, який на зовнішньо-політичній конференції в Ню Йорку говорив про проблему УССР в українській зовнішній політиці. Без сумніву, доповідач говорив про континуїтет державних форм нашої новітньої історії — УНР-УССР та про міжнародно-правну підметність останньої. Це було з'ясування доповідачем тих правничих поглядів, які в цій справі висловили вже раніше українські і чужі правники. Але ж доповідач говорив також і про політичний бік справи, про мотиви творення і збереження української державної формації російськими та місцевими комуністами. Промовчуючи цю його політичну оцінку, стаття „Свободи" (свідомо чи несвідомо) суґерує необізнаному читачеві викривлене уявлення про погляди Я. З. Пеленського. Сподіваюся, що в цьому питанні висловиться ще й сам заторкнений статтею доповідач.

Мене вражає також дещо невірне інформування про дискусію з приводу згаданої доповіді. У статті написано, що тези доповідача „були недвозначно заперечені дискутантами навіть з рядів ідейного середовища доповідача". Особисто я не мав такого враження, слідкуючи за дебатами. Правда, були висловлені протилежні погляди багатьма присутніми, часто з полемічною вервою і не без емоції, але, треба визнати, іноді без належної компетенції. Були також дискутанти, які в принципі погоджувалися з основними твердженнями, хоч могли мати до них свою знюансовану інтерпретацію. Мені видається, що такий був перебіг і характер дискусії.

Якщо йде про меритум справи, себто міжнародно-правний статус УССР та континуїтет УНР-УССР, то автор редакційної статті в „Свободі" не робить одного дуже важливого і необхідного в цьому випадку розрізнення: між політичною ситуацією і формально-правним статусом. Я згідний з тим, що саме поняття „континуїтет УНР-УССР" шокує нашого рядового громадянина, і він готов під тим розуміти малощо не перемність ідей, політики. А тим, що таким поняттям оперують, підкреслюю, в правній площині, цей громадянин готов приписати відступство від ідеалів української національної державности (УНР чи Українська Держава), а може навіть відмову від них на користь совєтської української державности. Не знаю, чи Ви усвідомлюєте, наскільки такі статті, як згадана в „Свободі", сприяють такому поверховному формуванню української опінії?

Думаю, що абсолютно треба розрізняти правні поняття континуїтету і сукцесивности (а вони є тільки правними категоріями) від таких понять, як ідейно-політична тяглість чи перемність державних традицій тощо. Це занадто складна проблема, щоб її я міг з'ясувати в цьому листі. Хочу тільки ствердити, що я займався спеціяльно дослідженням цієї проблеми і свої погляди з'ясовую в праці „УССР в міжнародних взаєминах і її статус в міжнародному праві 1918-1923", яка має появитися незабаром французькою мовою в Парижі. Скажу коротко, що заступаю погляд про континуїтет українських державних формацій: УНР-Українська Держава-УССР, та про міжнародно-правну сукцесивність: Російська держава —

(Закінчення на стор. 3-ій)

ТОВАРИШКАМ ШКІЛЬНИХ РОКІВ

Все снитеся мені такими:
Очі повні ясного неба,
А в руках оберемки рясту.
Осипається сміх ваш рясно —
Пелюстки на зелений килим,
Спогаданню ж не більше треба.

Якось дивно, незвично й шкода,
Що з вас кожна — чиясь
[дружина,
Що без мене зросли й любили.
По доріжках, стежках,
[стежинах,
Тих, де ми кісники губили,
Ваші діти до школи ходять.

ОЛЬГА ЛУБСЬКА

Ю. Аполінаревич

МОЇ ПЕРЕЖИВАННЯ В УГНОВІ ВІД ВЕРЕСНЯ 1944 ДО ЛИПНЯ 1947

(3)

Ця жертва переселення лікувалася в Бережанах чи у Львові, поволі прийшла до себе і тепер є парохом в Мурованім біля Львова, давніше Ляшки Муровані. Перед виїздом він часто заходив до мене, діставав поради, щоб залишитися — не послухав, ввесь масток стратив і, як Лазар, в кінськім вагоні на долівці ледве живий виїхав. Він кінчив богословські науки в Римі, належав до здібніших учнів, умів дещо по-англійськи, мав зв'язки з товаришами в Америці, що є тепер монсеньйорами. Перед ним стелилася краща будучина, тільки треба було вміти до неї підійти.

З початком червня 1946 р. перед Зеленими Святами закінчилося „добровільне" переселювання на схід. Я з Томашева вернувся спершу до Річиці, де шваґер о. Омелян Котис був парохом і якось щасливо всі навали перебув. Тут розглянувся, чи не можна вертати, і знову замешкав в Угнові на приходстві. Кілька тижнів правив Служби Божі для недобитків, відтак перенісся до Корчмина, бо нові господарі на полишених хатах і погранична сторожа КОП не бажали собі, щоб в Угнові урядував український священик.

Я завідував кількома парохіями Белзького і Угнівського деканату, а до Угринова майже не показувався. По селах полишалося ще досить людей ,так що у святочні дні церкви вірними були переповнені. Під час мого перебування в Корчмині вдерлися невідомі люди до церкви в Угнові і пограбували щонайцінніші речі. Пропали всі чаші, між ними три дуже гарні й дорогі, забрали пушку з кивота, а Найсвятіші Тайни розсипали, пропала монстранція, годинники і полишені речі о. Трешневського.

Мене закликали переглянути пограбоване. Я чув, хто брав участь в грабунку, але мовчав, бо життя моє було на волоску. Вже мене раз так закликали, дозволили відправити в неділю Службу Божу, а коли побачили хмару вірних в церкві, впали в лють. Не сподівалися, що ще стільки українців є в Угневі, і мене зараз же арештували, завели до судового будинку, де містився КОП і цілу ніч передержали в пивниці на голій землі. Опісля випустили і загрозили, щоб більше не показувався. Отже і тепер я удав незнайка. Там на бані були два голосникові радієві апарати — о. Трешневського і мій. До жадного не признавався, бо тих апаратів і так не було, подруге, могли видумати надавчу стацію і за зв'язки з ворогом судити. У церкві були метрикальні книги, бібліотека, з якої книжки позичалося молоді, церковні книги та ноти, і цього не рухали. Що з тим інвентарем опісля сталося не знаю.

По убивстві генерала Сверчевського у 1947 році почалося примусове виселення українців на захід. Були польські фірманки, які більш грабували як підпомагали у виселенні. З дооколичних сіл стягали рештки залишених до Угнова, а опісля на стацію до Белзця. Виселенці діставали букву „W" (висєдлєнєц) і, коли назбирувався більший транспорт, їх вивозили на „одзискане зємє". З-поміж виселенців жовніри вибирали „невигідних" і відсилали до слідчої в'язниці, до Томашева. Був таємний наказ усіх священиків виарештувати. Отців, що їхали через Угнів, гарно конвоювали, давали більшу кількість підвод, а на місці запрошували їх на кількахвилинну розмову на міліцію, з якої вони вже не вертались. Отець Пшепюрський, чоловік дрібної будови, перебрався за селянина, у вагоні скрився між ґратами і щасливо доїхав в Ольштинщину. Інші, як о. Котис, Криницький, Федорищак та Колянковський, Дацько, різні вчителі, урядовці, свідоміші і почасти заанґажовані міщани, селяни та жіноцтво перейшли слідство в Томашеві, опісля відтранспортували їх до карних бараків в Явожні біля Катовиць .

До тих щасливців належав і я. Тільки я виїхав скорше, мене переловили в Лащеві і щойно опісля відставили до Томашева. Тому, що я виїхав перед урядовим виселенням, я не одержав букви „W", і по виході з Явожна міг свобідно порушатися по цілій Польщі. Люди з буквою „W" мусіли мешкати в призначеній їм місцевості. Їм призначали найгірші напівзруйновані хати, дуже часто без вікон і дверей, приділювали гірші поля, а тих, хто спритний і скоро відбудувався, переганяли в інше місце. Різні провокатори підслухували, слідкували, і багато опісля виселенців каралося по в'язницях.

Про Явожно — катівню многострадального українського народу — на бажання читачів розкажу іншим разом. Моє завдання — доповнити історію Угнова і зв'язаних з ним теренів.

Не довго тішилися поляки очищеним від „караїмів" Угновом. Совєтам була потрібна залізниця Сокаль-Угнів-Рава, і всі терени біля залізниці вони прилучили до Західньої України, а взаміну дали полякам пустарі біля Устрік. При пересуванні границі дозволили забрати їм весь рухомий інвентар. І так в угнівській церкві лишилися голі стіни. Усе забрали на захід, усі престоли, свічники, лавки, образи, навіть проповідальницю, подібну до перемиської катедральної ,але куди кращої. Деякі речі є тепер в костелі в Тарношині, інші в Томашеві, Башні і Любачеві. Спис забраних речей передав мені латинський парох Тарношина, а я його відіслав угнівцям, що поселилися у Вроцлавщині. Трохи церковного білля СС Феліціянки передали до мене в Ольштинщину, а я частину з того передав оказійно до Угнова для вжитку церкві, а частина лишилася на заході для підмоги греко-католицьких станиць.

У серпні 1957 р. я попрощався з Польщею і виїхав до Америки.

Наприкінці згадаю, що в Піддубцях біля Угнова проживав о. Ґробельський з немічною дружиною і доходячою служницею. Діти повтікали. Отець помер у великих муках 5-го грудня 1946 р. На похоронах було наших 6 священиків і два латинські з Угнова. Були СС Феліціянки, наші СС Служебниці і багато місцевих та позамісцевих громадян. Вдова лишилася на ласці добрих людей, а пізніше, як я довідався, трагічно згинула.

З отців, що переходили через Угнів, а поселилися на заході в Польщі, повмирали: о. Криницький — на серце в Явожні і о. Колянковський — у в'язниці в Штумі. Дістав десять років, а видержав не цілих шість, о. Котис в Оструді, о. Пшепюрський в Гіжицьку і о. Дацко у Вроцлавщині. Хто вийшов з в'язниці і підучився латинського обряду працював по костелах на заході. Одинокий о. Ріпецький мав привілей правити в греко-католицькому обряді. Тепер відносини дещо покращали і постало більше греко-католицьких станиць.

Вертаюсь до історії Угнова. Хтось доніс до міністерства у Варшаві, що старшини пограничної сторожі і безпеки мачали пальці в грабованні церковного майна та збагачувалися „лапівками". По слідстві їх усунено і переслано на довший відпочинок до „Іванової хати".

Коли Угнів знову опинився в руках совєтів, деякі переселені міщани повернули на рідні згарища, а як заглянули до пустої ограбленої церкви, сіли біля неї і плакали, як жиди на ріках вавилонських.

(Кінець)

Дещо про українську еміграцію в Південній Америці

На повищу тему виголосив доповідь Симеон Федюк у Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку 15-го травня, ілюструючи її мапами та фотознімками, які. поробив під час своєї подорожі. На вступі прелеґент згадав, що серед наших поселенців в Південній Америці стрічається дві концепції історичних вартостей, а саме: Концепція еспанців та їх нащадків в Америці, які вчать про докладне вивчування історичних подій, цитуючи одного з найбільших еспанських філософів Ортеґа і Гассет, який твердив, що всяке противісторичне потягнення заключає в собі характер самовбивства і концепція португальців - бразилійців, які голосять, що кожде покоління є тільки переходовим, і тому уважає за свій святий обов'язок відповідно виховати грядуче покоління, яке доконало б ними розпочате діло, звертаючи як найбільшу увагу на єдність, солдарність і безоглядну координацію усіх своїх національних сил.

Наша еміґрація майже одночасно спрямовувалась до Бразилії і Арґентини (1895-97 роки). У Бразилії вона осідала масово у провінції (естадо) Парана, і часто наші люди переходили до сусідніх держав як Параґвай, Уруґвай і Арґентини, шукаючи кращих можливостей заробітку, і в той спосіб створився неначе чотирикутник наших посілостей, який і утримує з собою релігійний і духовий зв'язок. Ідучи хронологічним порядком, треба ствердити, що наші люди в Парані, ще кілька літ до першої світової війни проявили значну культурну діяльність, в Арґентині кілька літ по війні, а по другій війні виринув 5-ий еміґраційний осередок у Венесуелі, головно у її столиці Каракасі.

Прелеґент процитував численні документи, які свідчать про жахливі переживання наших заробітчан в самих початках у Полуд. Америці, з окрема у Бразилії, де згідно з відомостями оо. Василіян умерло коло 6 - 7,000 з причини прерізних тропікальних хворіб і голоду. Проф. Петро Карманський у свойому Календарі Хлібороба за 1926 рік навіть писав, що в Галичині думали про цілковите вимертя всіх. Помимо великих перепон і труднощів наш стан посідання в Бразилії зростає, і в Парані знаходиться коло 120,000, а в Сан Павльо коло 15,000 поселенців - українців.

В Парані, не зважаючи на тяжкі обставини, наші переселенці - селяни почали по кількох літах організаційну працю, закладаючи у кожній нашій колонії Т-во Просвіта, Т-во ім. Шевченка і Котляревського (1902 - 1907), створюючи певне приготування до видання першого часопису „Зоря" (1907 у Куритибі), який докладно описує тяжке початкове життя наших людей, які старалися навчати своїх дітей письма, бо держава довгі роки тим цілком не цікавилася. На жаль по кільканадцятьох числах „Зоря" перестала виходити з причини матеріяльних труднощів. По кількох місяцях заложено новий часопис „Прапор" і редакцію перенесено до Прудентополя, осідку оо. Василіян. Від того часу оо. Василіяни перейняли на себе не тільки релігійну опіку над нашими людьми, але також культурну і виховну, закладаючи цілу сітку шкіл під проводом Сестер Служебниць, які прибули з рідного краю. „Прапор" також довго не утримався, тому оо. Василіяни заложили місячник „Місіонар у Бразилії" (1912), який з деякими перервами виходить до нинішнього дня. Рік опісля (1912) почав виходити часопис „Праця", спочатку як двотижневик, і під сучасну пору виходить як тижневик. Від 1921, майже що року, виходить „Календар Праці". До світової війни вся видавнича праця всеціло сконцентрувалася в руках оо. Василіян. На жаль 1917 року прийшла заборона на видавання українського друкованого слова від бразилійської влади. В 1919 році бразилійський уряд зняв заборону, тоді „Праця" відновила свою діяльність. П. Микола Федюк почав видавати тижневик „Україна", який на кількох числах закінчив існування.

Значне пожвавлення культурного і політичного життя серед наших поселенців почалося з приходом проф. Петра Карманського, якого ціллю було збирати датки на позичку „Національної Оборони" для уряду ЗУНР. Спочатку він працював у Прудентополісі у найкращій гармонії з оо. Василіянами, редагуючи їм „Працю". Однак пізніше він із ними так розійшовся, що Карманський удався на колонію Уніон да Вікторія, де заложив „Український Союз Бразилії", органом якого був „Український Хлібороб", який з деякими перервами виходитя до нинішнього дня у столиці Парани, Куритибі. „Український Хлібороб" неперіодично видавав додаток у бразилійській мові і свій календар. Петро Карманський видав дві книжки „Між рідними і Пол. Америці" і „Чому", які кидають деяке світло на тамошні відносини, і які є дуже суб'єктивні, і не дають дійсної правди про українців у Бразилії.

На передодні другої світової війни було пожвавлення культурної діяльности у Бразилії. ОО. Василіяни почали видавати місячник „Самоосвітник" (1936), якого редактором був о. Мартинець ЧСCC, теперішній перший український єпископ на цілу Полудневу Америку, і який довгий час був редактором „Праці". У Сан Павльо п. Коршнівський почав видавати перший часопис на тамошньому ґрунті „Зоря" (1937). На жаль зайшла дуже сумна подія, що довголітній президент і диктатор Варґас видав заборону видавати щонебудь іншою мовою, окрім португальської і говорити проповіді тільки державною мовою. На щастя згадана заборона не тривала довгий час, але по її знесенню деякі часописи як „Зоря" і „Самоосвітник" вже не відновили своєї діяльности. У Сан Павльо повстав часопис „Наша Думка" (1948), який теж по кількох числах перестав виходити і під теперішню пору виходить тільки „Братчик" Братства Св. Арх. Михаїла.

А. Б.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Свято Матері в Ютиці, Н. Й.

Управа місцевого СУА при співпраці СУМА влаштувала 17-го травня традиційне Свято Матері. Хор дівчат з українських народних одягах відспівав Марійський гимн. Пластун Нестор Томич виголосив зворушливу промову, присвячену культові матері. 15 найменших деклямувало віршики в честь матері, розвеселюючи публіку своїми безпосередніми виступами, що викликувало рясні оплески й радість їхніх матерів. Ці виступи були переплітані поважнішими точками як сольоспівом п-і О. Мельник, що в українському народному одязі, як уосіблення української матері, з маленьким синком на колінах, відспівала з чуттям колисанку „Спи, дитинко моя", трьома фортепіяновими солями пластунок: Лилеї Волянської та Лесі Яцків і пластуна Зенка Яцкога, що були на належному рівені, виступом дівочого хору що відспівав гарно пісню „Мово рідна". Також актуальна була сценка „Вдячність", укладу п. М. Когутяк, у виконанні п-і А. Семеняк і пл. Л. Яцків.

Членки ЮСУМА виконали вправно і з життям 4 українські танки, що їх підготовила п-і С. Холявка. Фортепіяновий супровід спочивав у руках п-і О. Кокодинської, пісні вчила п-і О. Волянська, деклямації підібрала п-і Т. Савицька, цілість програми підготовила і перевела виховна референтка Відділу СУА, п-і М. Смолій. Вкінці голова Відділу СУА, п-і М. Когутяк, подякувала всім за співпрацю в підготові Свята, виконавцям і учасникам цього милого Свята Матері.

— І. Д.

Дітройт вшановує американського журналіста

17- травня в залі Американсько - Українського Осередку з ініціятиви метрополітального Відділу УККА в Дітройті влаштовано прийняття в честь п. Д. Андерсона — американського приятеля українців, кореспондента дітройського найбільшого щоденника „Дітройт Нюз".

Як сталий співробітник згаданого часопису, спеціялізуючися на освітленні життя етнічних громад міста, кореспондент Д. Андерсон присвячує постійну увагу життю місцевої української громади на сторінках своєї газети. Прихильний до українців та української боротьби за самостійність, об'єктивний в насвітлюванні та підході до подій, журналіст Д. Андерсон користується широким признанням і популярністю серед українців міста.

На влаштованому прийнятті взяло участь коло 120 осіб, серед них великий відсоток представників різних українських організацій та інституцій. Відкрив урочистість голова метроп. Відділу УККА д-р Д. Квітковський, представивши особу журналіста та його дружину. В короткому слові д-р Д. Квітковський ознайомив присутніх із рідкісною приязню до українців та користю пера п. Джеймса Андерсона.

Перейнявши дальше керування прийняттям п. Г. Трент вміло вів програму, яка тривала коло 3-ох годин.

Цілий ряд осіб, представників різних українських організацій, висловили свої привіти та побажання подружжю Андерсонів у житті і праці. Від імені місцевого Вдд. УККА подаровано в українському стилі різьблений подарок.

Закінчення вечора прикрасили своїми виступами сольоспіви п-і Д. Демрі при акомпаніяменті п-і Соловій та здібні малята родини Хміль.

О. С.

ПОМЕР БЛ. П. КОСТЬ ІВАШИНА

Письменник Іван Шкварко, який перебуває в санаторії в Тальгаймі (Австрія), переслав нам вістку, що в туберкулічному відділі тієї санаторії помер на 53-му році життя бл. п. Кость Івашина, родом з Павлогірки, Витязівського району, на Кіровоградщині. Покійний був добрим українським патріотом. Вісім років заслання в Приамурському Краю під закидом приналежности до Спілки Визволення України зламали його здоров'я. Там він набавився цинги, малярії і туберкульози, що й загнала його передчасно в могилу в чужій землі. Похорон відбувся 9-го квітня ц. р. на цвинтарі в Ст. Георґен. В. И. П.

У СПРАВІ ФАЛЬШИВОГО РЕАЛІТЕТУ

(Закінчення зі стор. 2)

українські державні формації — СССР. Сподіваюсь однак, що я зможу ще з'ясувати ці справи фахово і для української публіки.

Але є в редакційній статті „Свободи" також одна поважна політично-тактична непослідовність: автор її думає, що „навіть державну фікцію УССР — можна у відповідній мірі використати для справи українського визволення". Щодо використання існуючого стану УССР ми згідні. Проте, частина українських політиків, знаючи, що „фікціями" далеко в політиці не можна зайти, воліє оперувати реальними арґументами, нехай тільки формально-правними ,але такими, що мають якусь вимову. Вона їх не видумує чи штучно нагинає, але знаходить в позитивному праві. Як же тоді можемо боронити членство УССР в ОН чи сприяти нав'язанню безпосередніх дипломатичних взаємин між ЗДА і Україною (а в позитиві цього, мабуть, більша частина нашої опінії згідна!), коли постійно говоримо про УССР як „фікцію" та про її існування як фальшивий реалітет?! УССР не є „фікцією", є вона українською державою з обмеженим суверенітетом, державою, якій зовнішня сила накинула свою фактичну владу і яку вона тримає під своєю зверхністю.

А втім порушена тут проблема не така проста, щоб її можна було розв'язати одним редакційним коментарем чи листом до редакції. Було б побажано ,щоб редакція „Свободи" дала можливість вільного і безпристрасного обміну думок в цій справі, і то передусім правникам.

Василь Маркусь
Ню Йорк, 5 червня 1959.

Посадник Мілвокі Зейдлер за масову будову протилетунських сховищ

Вашинґтон. — Посадник міста Мілвокі Френк П. Зейдлер, який є делегатом Комітету Цивільної Оборони при Т-ві Міських Громад, домагається, щоб Сенатська Комісія Видатків привернула суму 31 мільйона долярів, яку була скреслила Палата Репрезентантів, та ухвалила 74 мільйони долярів на цивільну оборону. Посадник Зейдлер казав, що Конґрес повинен, крім того, ухвалити видатки на масову побудову протилетунських сховищ. Він грозив, що самі виборці реаґуватимуть проти того, що Конґрес занедбує справу бомбосховищ як неполітичну, хоч вона має важливе значення в майбутній можливій війні, бо бомбосховища можуть мати вирішну ролю при виґранні атомової війни.

● 4-го червня Сенат затвердив номінацію Оґдена Р. Ріда на амбасадора в Ізраїлі. Деякі сенатори були проти цієї номінації, заявляючи, що Рід не має дипломатичних здібностей.

Українські Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 12-го червня ц. р. відбудеться у приміщенні Клюбу доповідь д-ра Теодора Мацькова на тему: „Гетьман Іван Мазепа у світлі чужих джерел того часу". Початок о год. 8-ій вечора.

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК І. МАЗЕПИ
ЮВІЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ МАЗЕПИ

Мазепіяна на українських мистецьких виставках Америки

На виставці Об'єднання мистців українців в Америці, що відбувалася протягом травня місяця ц. р. в залях Українського Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку, були виставлені нові визначні твори, що торкаються Ювілейного року Мазепи.

Роман Пачовський дав велике полотно „Битва під Полтавою", що представляє собою складну баталістичну композицію, з участю військ шведських, українських і московських у завзятому бою. Поруч з тим мистець дав ще іншу композицію: „27-го червня 1709 р."

Сергій Литвиненко виставив бюст Гетьмана І. Мазепи в теракоті, що представляє гетьмана в панцирі з достойним виразом обличчя.

Валентин Сімянців дав пласкорізьбу, в характері старовинного медальйону, з профільованим виображенням Мазепи.

В Торонті, Канада, 23 травня ц. р. відкрито виставку Української спілки образотворчих мистців у Канаді. Виставка присвячена 250-річчю збройного чину гетьмана І. Мазепи.

ЮКОМА

З НОВИХ ВИДАНЬ

„БАБУНИНІ КАЗКИ"

Об'єднання Працівників Дитячої Літератури ім. Л. Глібова (ОПДЛ) видало цього року чепурну книжечку — збірку оповідань і казок Т. Білецької п. н. „Бабунині казки". Книжка призначена для дітей кожного віку, а вийшла завдяки жертвенности українських громадян, список яких подано вкінці. Там же в кінці книжки, маємо і звернення ОПДЛ під наголовком „За духову зброю — рідну дитячу книжку". Проблема справді дуже важлива, і вона стає перед сумлінням кожного з нас на весь ріст: куди ми дійдем, якщо не матимемо виробленої молодої зміни?

Т. Білецька виховує своїх допитливих слухачів у дусі любови до свободи і України, пошани до боротьби батьків, до країни поселення. Виховує тактовно, стримано, талановито. На 62 стор. книжки зібрано 7 окремих творів, переважно з казковою тематикою. Але в них авторка вабить і чарує дитину - читача не казкою задля казки, а пізнанням світу, пізнанням життя, реального життя і відносин — через казку.

Страхополох у полі Яшко-Страшко зміг ожити і стати людиною, й спочуття до недолі других дало йому оте найцінніше в людині, що зветься серце. Казковий український богатир Стривірог у Карпатах хоч як топтав гори гори й ліси, бо був велетенський, але гірко заплакав, аж річка в горах потекла, як побачив маленьку дитинку в недолі. Так і в казці „Меч св. Юрія" герої доти не можуть перемогти змія, доки не візьмуть покладеного св. Юрієм меча на землі з гарячою любов'ю до Батьківщини: тільки у чесній справі можна перемогти (вчить казка): у битві.. „за волю і долю рідного народу".

Трохи в іншій формі оповідає авторка своїм читачам про інші життєві явища. „Совина нивка", „Бабунина казка", „Казка про великого та малого Хому" та інші — наближаються формою до оповідань з реального життя, що допомагають дитині краще пізнати навколишній світ. Наші малі читачі і юнаки в Америці знають із американських книжок про шукачів золота, про ролю щасливого випадку тощо. Українська письменниця оповідає дітям про те, що на світі існують і інші, менш показні зовні, скарби. Саме тому в прегарно написаній „Совиній нивці" селянин спочатку даремно шукає золота. Але, шукаючи його, селянин визбирав і викайлував усе мале й велике каміння, що робило нивку взагалі непридатною то обрібки: це каміння купили люди, хто на хату, хто на льох, аж нарешті великі каменюки закупили і для будови мурованої церкви. Отже в даному випадку замість золота виступає камінь, тобто думка, що спритний розум і працьовиті руки можуть всюди знайти скарб.

Книжка дуже вдало оформлена М. Левицьким, а вже особливо чарівними є у ній кольорові ілюстрації, між якими малюнок св. Юрія на білому коні на тлі Чумацького Шляху — значне досягнення мистця.

Кілька мовних огріхів (як ось „роздягнутись з плаща", треба — скинути; „з привички" — за звичкою і т. п.), але дослівно лише кілька, не відбирають цій книжці права на щиру рекомендацію: це справді збірка творів, цікавих і для малих, і для старших.

П.

∴

З нагоди публікації рецензії, подаємо і адресу, де вже нині можна замовити „Бабунині казки" Т. Білецької: "Nashym Ditiam," 39 Jennings Ave., Toronto 9, Ont., Canada.

Короткі Вістки

● **Команда летунства** заявляє, що немає найменшої надії на те, що випущений недавно сателіт „Дисковерер" кружляє довкола Землі. Чотири миші, випущені в тій ракеті напевно згинули.

● **У Бельгії** поширились плітки про недалекі заручини 28-річного короля Бодуена з княжною Марією-Тересою з роду Бурбон-Парма. Речник королівської родини заявив, що ці плітки „позбавлені підстав". Бельгійці тішаться, що молодший брат короля Альберт повінчається 2-го липня з італійською княжною, красунею Паолею, але журяться, щоб їх король не залишився старим парубком.

● **Ватикан** потвердив, що сам Папа Іван XXIII заініціював дискретні переговори з королівським двором і урядом Бельгії, внаслідок яких змінено первісний плян вінчання бельгійського князя Альберта з італійською княжною Паолею в соборі святого Петра у Римі. Вінчання відбудеться у Брюсселі, а після того Папа прийме молоду пару і поблагословить її. Бельгійці підозрівають колишнього короля Леопольда у тому, що це мовляв, він — на злість землякам — своїми впливами у Ватикані спонукав Папу проголосити готовість повінчати Альберта. Бельгійці хотіли, щоб вінчання відбулося в Бельгії, а не поза її межами.

● **Віце-президент Ричард М. Ніксон** 5-го червня вручив у Вашингтоні Золоту Медалю ім. Луїса Пастора 38-річному мешканцеві Шикаґо Казимирові Янікові як вираз „вдячности і признання визначного героїзму". Казимир Янік врятував життя 10 учням під час пожежі католицької школи в Шикаґо.

Національний Китай, мабуть, візьме участь в Олімпійських ігрищах в 1960 р.

Тайпей. — Уряд вільного Китаю рішив зголосити до Міжнародного Олімпійського Комітету свою участь в Олімпійських ігрищах в 1960 році під фірмою „Олімпійський Комітет Республіки Китаю". Міжнародний Олімпійський Комітет 33 голосами проти 19 виключив в минулому тижні участь національного Китаю, що його репрезентував „Крайовий Китайський Олімпійський Комітет". Сталось ці після сильної агітації, що її повели в кулюарах большевики, які твердили, що національні китайці не репрезентують цілого китайського спортового світу, та шантажували членів Комітету натяками, що у випадку приявности національного Китаю, як репрезентації всіх китайських спортовців, вони, большевики і їхні сателіти відкличуть свою участь в ігрищах. Большевики та збаламучені члени Комітету, що голосували по їхній лінії, настоювали, щоб національні китайці фігурували щонайвище тільки під фірмою острова Формози.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшати кадри ідейних українських працівників.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮАРК, Н. Дж. — Тов. Зап. Січ, Відд. 371, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в п'ятницю, 12 червня 1959, о год. 8 веч., в Січовій Залі. Прохається членів приносити свої вкладки на збори Відділу. — І. Оверко, предс., П. Заболоцький, кас., Ю. Баранюк, секр.

ШИКАҐО, Ілл. — Повідомляється членів, що Місячні збори Братства св. Петра і Павла, Відділ 220, об'єднаного з Братством „Вільна Україна", Відділ 139, в Шикаґо — Південь, відбудуться в суботу 13-го червня ц. р., о год. 7.30 вечером, в церковній залі при 4952 Сасд Полайна вул. На порядку нарад є важні справи, як участь в Союзовому Дні в Шикаґо, приєднання нових членів, підготовка до пікніку і інші. Рівночасно взиваємо членів 139 Відділу, які мають заборгованности, щоби прийшли на ці збори і вирівнали свої членські залеглости, бо в противному разі будуть суспендовані. Проситься о численну участь у тих зборах. — Управа.

БРОНКС, Н. Й. — Тов. Згода, Відд. 210 повідомляє своїх членів, що Піврічні збори відбудуться в суботу, 13-го червня ц. р., о год. 8-ій вечером, під ч. 714 Лоґен Евню. Просимо прибути на означений час і приведіть зі собою кандидатів на членів УНСоюзу. — І. Базиляк, предс., М. Яйко, касир, І. Франко, секретар.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Бр. св. Івана Хрестителя, Відділ 270, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 13-го червня, ц. р., о год. 6-ій веч., в УНДомі 92-96 Фліт вул. Просимо членів взяти численнішу участь у цих зборах, бо є важні справи до полагодження: як: 65-літній ювілей і інше. Також проситься членів, хто зможе написати коротку історію нашого Братства, хай принесе на збори, а по провіренню, поміститься в часописі. — Т. Гіль, предс., М. Баран, фін. секретар, С. Островський, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Мир", Відділ 324, повідомляє всіх членів, що Звичайні місячні збори відбудуться в суботу 13-го червня ц. р., о год. 7-ій вечером, на яких буде роздана дивіденда - чеки. Крім того просимо всіх членів не залягати з членськими вкладками, щоби відтак не було непорозуміння. Позатим є різні справи великої ваги до полагодження, тому просимо бути присутніми. — Семен Бараник, предс., Іван Струк, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні збори Т-ва ім. Мих. Грушевського, Відд. 219, відбудуться в суботу, 13-го червня ц. р., в церковній залі, о год. 7-ій веч. — Юров, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. „Дністер, Відділ 361, повідомляє всіх своїх членів, що Піврічні збори відбудуться в суботу, 13-го червня ц. р., о год. 8-ій веч., у власній домівці при 119 Евню А. На порядку дня є важливі справи. Учавь членів обов'язкова. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Відділ 204, повідомляє, своїх членів, що Місячні збори відбудуться в суботу, 13-го червня ц. р., в Народнім Домі 140 Друга Евню, число залі 25. Проситься членів прибути на збори та відібрати свої дивіденди, членам, що мешкають в Ню Йорку не будеться висилати дивіденди поштою. Збори відбуваються від 7 год. веч. до дев'ятої, раз в місяці, то є друга субота по першім, чеки і моні ордери просимо слати на адресу секретаря: В. Гасій, 527 Іст 12 Стр., Ню Йорк 9, Н. Й. Вразі зміни помешкання члена проситься кликати: OR 3—4405 — Управа.

ГАРТФОРД, Конн. — Управа Каси Хорих, що існує при Братстві св. Івана Хрестителя, Відділ 277, подає до відома членів Каси Хорих, ро Річні Загальні Збори Каси Хорих відбудуться в суботу 13-го червня ц. р., в домівці Укр. Амер. Горож. Клюбу при 51-53 Вґітморе Стр., о год. 7-ій вечером. На порядку: звіти управи Каси Хорих та Контрольної Комісії, дискусія, уділення абсолюторії управі, й вибір нової управи Каси Хорих. У зборах Каси Хорих беруть учасить члени Каси Хорих і їх участь є обов'язкова. Наколи б о годині 7-ій, не будо відповідна кількість членів, збори відбудуться о годині 8-ій і їх ухвали будуть обов'язувати всіх членів Каси Хорих. — Управа Каси Хорих.

ГЕМТРЕМК, Мич. — Т-во ім. М. Шашкевича, Відділ 94, повідомляє, що Місячні збори відбудуться в суботу, 13 червня ц. р., в годині 7-ій вечером, в залі Укр. Дем. Клюбу при 2376 Ґрейлінґ вул. Повідомляємо також, що протягом літнього часу, збори будуть відбуватися у другу суботу в місяці. Проситься всіх членів прибути на збори. — Т. Майструк, рекорд. секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, Відділ 69, відбудуться в суботу, 13-го червня ц. р., о год. 8-ій веч., в домівці кас. І. Мартинця, під ч. 309 Іст 14 вул. Просимо всіх членів прийти на збори і розібрати чеки-дивіденду. — М. Ликтей, секр.

СТЕПЛЕТОН, Ст. Ай., Н. Й. — Бр. св. Арх. Михаїла, Відділ 211, повідомляє, всіх своїх членів, що Піврічні Збори відбудуться в суботу 13-го червня, ц. р., о год. 7.30 веч., в залі, де раньше. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бобуде звіт уряду і контрольорів за 6 місяців. Довгуючі члени обов'язково мають вирівнати свої довги. Також прийматиметься нових членів. — Т. Соколовський, секретар.

АЛЛЕНТАВН, Па. — Повідомляємо членів Бр. св. Арх. Михаїла, Відділ 147, що збори відбудуться в неділю, 14-го червня, ц. р., о год. 2-ій по пол., в залі укр. прав. громади. Тому, що на цих зборах буде звітування за пройшлий півріk, як Уряду так і Контрольної Комісії, просимо всіх прибути, а тимбільше тих, які платять до каси допомогової. Пригадуємо і тим, які залягають з вкладками, щоб негайно вирівняли свої належитости. — Дмитро Рудакевич, предс.

СЕНТРАЛ ФОЛЛС, Р. Ай. — Місячні збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 93, відбудуться в неділю, 14-го червня ц. р., о годині 10-ій рано при 59 Сентрал Стр. Проситься обов'язково прибути та вирівнати залеглі вкладки. — Управа.

ПАЛМЕРТОН, Па. — Братство св. о. Николая, Відділ 369, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 14-го червня ц. р., о год. 4-ій по пол., в церковній залі. Проситься членів вирівнати свій довг. — Уряд.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відділ 45, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 14-го червня, ц. р. Просимо всіх членів прибути, особливо пригадуємо своїм членам, щоб забрали свої „Дивіденди" і при тій нагоді вирівняли свої вкладки. — Т. Малик, предс., А. Гарасим, касир, М. Сеник, секретар.

ДІТРОЙТ, Мич. — Увага! Члени 292-го Відділу Братства ім. св. Івана Хрестителя. Дня 14-го червня ц. р., відбудуться Піврічні Загальні Сходини, в приміщенні УНДому при вул. Мартін, в год. 1.30 по полудні. Будуть піврічні звіти Управи та Контрольної Комісії. З огляду на важливість цих сходин, просимо всіх прибути точно, на вижче поданий час. — Петро Кізел, голова; Дмитро Сулима, секретар.

ДІТРОЙТ, Мич. — Т-во Запорозька Січ, Відділ 75, повідолмяє своїх членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 14-го червня ц. р., о год. 1-ій по пол., в залі УНДому при Мартін вул. Прохається членів прийти і вирівнати свої залеглості як також вплачувати свої вкладки. Повідомляється, що секретар буде також збирати вкладки кожної суботи від год. 7-мої до год. 9-тої вечером. Просимо членів, щоби зголошували своїх дітей і знайомих в члени УНСоюзу в цім Ювілейнім році. — В. Чмир, голова, П. Павло, касир, Б. Верещинськийй, фін. секр., В. Зубар, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні збори Бр. св. ап. Петра і Павла, Відд. 102 відбудуться в неділю, 14-го червня ц. р., зараз по співаній Службі Божій, в залі церковній 2280 Вест 7-ій вул. — М. Молеський, предс., С. Косик, касир, М. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Тов. Сокіл, Відділ 336, повідомляє своїх членів, що Збори відбудуться в неділю, 14-го червня, ц. р., о год. 1-ій по пол., в Народнім Домі. Просимо всіх членів прийти та вирівнати свої вкладки, й хто має знайомих обо родину, приведіть записати до Тов. Сокіл, і за те, дістанете нагороду. — Г. Степанек, предсідник, Г. Кісіль, фін. секр., Т. Кальмук, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Братство св. Василія Великого, Відд. 364, повідомляє членів, що Місячні збори відбудуться в неділю, 14-го червня ц. р., о годині 2-ій по пол., в УНДомі, 3161 Іст 93 вул. Проситься довгуючих членів, щоби сплатили свої залеглі вкладки, щоб не наражуватись на суспенду. — Г. Кукіз, предс., Е. Макарік, кас., В. Владика, фін. секр., І. Кореневич, рек. секр.

ЛУДЛОВ, Масс. — Т-во ім. І. Франка, Відділ 253, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю 14-го червня ц. р., о год. 1-ій по пол., в Українській Залі. Проситься членів прибути на час. — П. Павлів, предс., В. Фіцик, касир, П. Пилипів, секр.

КЛІВЛЕНД Огайо. — Місячні збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 251, відбудуться в неділю 14-го червня ц. р., в церковній залі при В. 7-ій вул., зараз по вел. Сл. Божій. Довгуючих членів проситься вирівнати залеглі вкладки. — В. Козир, предс., В. Яцишин, касир, Я. Кравчук, секретар.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 36, повідомляє, свої членкині, що Збори відбудуться в неділю, 14-го червня ц. р., о год. 5-ій по пол., точно. Просимо членкинь прийти численно, бо є важні справи до вирішення. Довгуючих проситься вирівнати залеглости. Просимо приєднувати нових членкинь до УНСоюзу і Сестрицтва. — Е. Ґерула, предс., М. Шворц, касир., С. Гурська, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорожська Січ, Відд. 367 відбудуться в неділю, 14-го червня ц. р., о год. 1.30 по пол., в церковній залі. Контрольна Комісія здасть звіт з чверть року. Прохаємо, щоб довгуючі члени вирівнали свої вкладки і належитості. Кожний член повинен старатися, щоб приєднати бодай одного нового члена до УНСоюзу і до Товариства. Також просимо, щоб члени позабирали свої дивіденди, так щоб уряд не носився з ними цілий рік. — Г. Лилак, предс., П. Дзюба, касир, В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Т-во ім. І. Франка, Відділ 334, повідомляє всіх своїх членів, що Звичайні місячні збори відбудуться в другу неділю по першім 14-го червня ц. р. Хто має нового кандидата із старших або дітей, присимо привезти з собою на збори, щоб вписати їх в члени до Братства і до УНСоюзу. Будемо мати нагоду запізнатися з новим організатором УНСоюзу, який прибуде до нас з іншої місцевости. — Н. Задирецький, предс., С. Бохонок, касир, Г. Демкович, рек. секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

✝

Посмертні Згадки

Михайло ГАНОВСЬКИЙ, довголітній член Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 350 УНСоюзу, в Стемфорді, Конн., помер 15-го травня 1959 р., на 64-му році життя. Покійний походив зі села Залавє, пов. Теребовля, Зах. Україна. Залишив у смутку дружину Катерину, дві доньки, двох синів та три сестри в Україні. Похорон відбувся 19-го травня 1959 р., з церкви св. Володимира на Ферфілд Меморіял цвинтар, при участи Родини, Знайомих та Членів Відділу й Б-ва. — В. Н. П.

В. Палідвор, секр.

Петро ОМЕЛЯН, — заслужений працівник УНСоюзу упокоївся в Бозі дня 21-го травня 1959 р. Покійний був довгий час секретарем 268 Відд. УНСоюзу, ім. Дм. Вітовського на Франкфорді. Хоч останньо підупав на силах, проте громадської праці не покидав. Проживши 69 років, відійшов у вічність, залишаючи в тяжкому смутку дружину Марію, 7 дітей та одну внуку. Похорон відбувся 25-го травня 1959 р., з пох. заведення. Тіло перевезено до катедри св. Володимира, а опісля на кладовище Oakland. — В. Н. П.!

Управа

● РОЗШУКИ ●

ІВАН ЦИМБАЛ, уродж. в Полтаві 1899, жив до 1940 р. у Варшаві, а потім у Холмі, Львові та виїхав до Німеччини. Хто знає його, або може дати деякі інформації, прошу писати: A. CYMBAL Lodz, Zachodnia 84, m. 5. Poland — Polska. Всі українські часописи в Канаді, Німеччині, проситься про передрук.

Николай Ковталюк пошукує **ЯРОСЛАВА КАГЛЕНЧУК** Село Стрільне, почта Городенка. — Писати: Nicholas KOWTALUK 14 Knickerbocker Avenue Paterson 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4271. Кара.

FOILED BY TARZAN, HUMILIATED, THE "LOTHARIO" SLUNK OUT OF THE ROOM.

ABRUPTLY HE WAS INTERCEPTED BY A HOPEFUL SAM, WHO HAD WITNESSED THE ENTIRE EVENT.

"I HAVE A PROPOSITION FOR YOU, MY FRIEND," SAID SAM SOOTHINGLY. "TAKE THIS BAG OF GOLD COINS -- ANOTHER AWAITS WHEN YOU BRING PROOF OF THAT LEGIONNAIRE'S DEATH!"

Принижений Тарзаном і натрапивши в ньому на перешкоду, Лотаріо крадькома вийшов із кімнати.

Негайно його затримав повний надії Сем, який придивлявся цілій тій події.

— Маю для вас пропозицію, мій приятелю, — сказав заспокоююче Сем. — Беріть оцей мішечок золотих монет... Ще один чекає на вас, коли принесете доказ про смерть того леґіонера!